

**EXAMENUL NAȚIONAL DE DEFINITIVARE
ÎN ÎNVĂȚĂMÂNT**

**PROGRAMA
PENTRU
RELIGIE CREȘTINĂ DUPĂ
EVANGHELIE**

**- București -
2020**

A. Notă de prezentare

Prezenta programă se adresează profesorilor care susțin examenul național de definitivare în învățământul preuniversitar în specializarea *Religie Creștină după Evanghelie*. Conținutul și structura programei sunt elaborate în așa fel încât să răspundă schimbărilor impuse de abordarea curriculară sistemică în realizarea procesului educațional. Programa este elaborată în acord cu programele școlare în vigoare din învățământul preuniversitar pentru disciplina religie. Competențele și conținuturile din programă sunt proiectate în conformitate cu abordarea curriculară sistemică în realizarea activităților didactice, specifice disciplinei.

Absolvenții facultăților de profil și profesorii care susțin examenul la disciplina *Religie Creștină după Evanghelie* pot predă în învățământul preuniversitar disciplina *Religie Creștină după Evanghelie* și *Discipline Teologice de Specialitate*, în conformitate cu prevederile legale în vigoare.

Programa a fost structurată astfel încât să abordeze conținuturi ale disciplinei de specialitate din următoarele domenii teologice: *Bibliologie: doctrina despre Biblie, Teologie: doctrina despre Dumnezeu, Hristologie: doctrina despre Isus Hristos, Pneumatologie: doctrina despre Duhul Sfânt, Angelologie: doctrina despre Ingeri, Antropologie: doctrina despre om, Soteriologie: doctrina despre mântuire, Ecclesiologie: doctrina despre Biserică, Escatologie: doctrina despre lucrarea de pe urmă, Origini istorice și teologice: mișcarea fraților și Bisericele Creștine După Evanghelie*, precum și din domeniul *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*.

Aspectele fundamentale vizate prin prezenta programă operaționalizează profilul absolventului de învățământ secundar superior, filiera teologică, urmărind:

- cunoașterea conținuturilor fundamentale și a principalelor tendințe în evoluția predării disciplinei *Religie Creștină după Evanghelie*, precum și a *Didacticii disciplinei și a metodicii predării Religiei*;
- probarea capacităților necesare pentru proiectarea, realizarea și evaluarea activităților didactice;
- demonstrarea abilităților de comunicare, empatice și de cooperare necesare realizării actului educațional.

B. Competențe specifice profesorului de religie

Programa vizează, pe lângă conținuturile științifice și cele de *didactică a disciplinei și a metodicii predării religiei*, anumite competențe specifice profesorului de *Religie Creștină după Evanghelie*, competențe pe care acesta trebuie să și le dezvolte și probeze pe parcursul desfășurării activității didactice. Într-o formulare sintetică, aceste competențe sunt:

- operarea cu adevărurile fundamentale de credință și cu elementele de didactică și de metodică a predării religiei, într-o varietate de contexte educaționale;
- organizarea situațiilor de învățare și a celor educaționale, în general, în conformitate cu valorile morale și spirituale specifice disciplinei Religie;
- aplicarea principalelor documente școlare reglatoare în vigoare – planuri-cadru, programe școlare, programe pentru examene naționale – în conformitate cu specificul acestora și al contextului educațional;
- proiectarea activității didactice prin valorificarea conexiunilor logice dintre elementele din structura planurilor-cadru de învățământ (de ex.: relațiile dintre disciplinele din aria curriculară Om și societate) și a celor din structura programelor școlare (de ex.: relația dintre competențele specifice, conținuturile învățării, exemplele de activități de învățare, evaluarea rezultatelor învățării elevilor)
- organizarea procesului didactic, valorificând elementele de proiectare, specificul contextului, precum și strategiile didactice orientate spre obținerea unui climat educativ stimulat și eficient
- evaluarea rezultatelor învățării elevilor, prin utilizarea de strategii și instrumente de evaluare adecvate documentelor curriculare în vigoare;
- adecvarea demersurilor didactice la particularitățile de vârstă și la specificul dezvoltării cognitiv-afective a elevilor;

- valorificarea în demersul didactic a relațiilor trans-, inter-, intra- și multidisciplinar;
- comunicarea didactică empatică și eficientă, în contextul activităților specifice disciplinei Religie.

C. Tematica la disciplina de specialitate

Domenii teologice:

1. *Bibliologie: doctrina despre Biblie*
2. *Teologie: doctrina despre Dumnezeu*
3. *Hristologie: doctrina despre Isus Hristos*
4. *Pneumatologie: doctrina despre Duhul Sfânt*
5. *Angelologie: doctrina despre Ingeri*
6. *Antropologie: doctrina despre om*
7. *Soteriologie: doctrina despre mântuire*
8. *Eclesiologie: doctrina despre Biserică*
9. *Escatologie: doctrina despre lucrarea de pe urmă*
10. *Origini istorice și teologice: mișcarea fraților și Bisericele Creștine După Evanghelie*

D. Tematica pentru didactica disciplinei și metodică predării Religiei

C. 1. BIBLIOLOGIE: DOCTRINA DESPRE BIBLIE

1. Revelația
2. Inspirația
3. Canonul
4. Iluminarea Duhului Sfânt

C. 2. TEOLOGIE: DOCTRINA DESPRE DUMNEZEU

1. Natura lui Dumnezeu
2. Trinitatea lui Dumnezeu
3. Perfecțiunile lui Dumnezeu
4. Lucrările lui Dumnezeu

C. 3. HRISTOLOGIE: DOCTRINA DESPRE ISUS HRISTOS

1. Divinitatea Domnului Isus Hristos
2. Umanitatea Domnului Isus Hristos
3. Unitatea persoanei Domnului Isus Hristos
4. Impecabilitatea Domnului Isus Hristos
5. Lucrarea Domnului Isus Hristos

C. 4. PNEUMATOLOGIE : DOCTRINA DESPRE DUHUL SFANT

1. Persoana Duhului Sfânt
2. Lucrarea Duhului Sfânt

C. 5. ANGELOLOGIE: DOCTRINA DESPRE ÎNGERI

1. Doctrina despre îngerii sfinți
2. Doctrina despre demoni

C. 6. ANTROPOLOGIE: DOCTRINA DESPRE OM

1. Originea omului
2. Chipul lui Dumnezeu în om
3. Natura omului

C. 7. SOTERIOLOGIE: DOCTRINA DESPRE MÂNTUIRE

1. Doctrina despre decăderea omului
2. Doctrina ispășirii prin jertfa Domnului Isus Hristos
3. Doctrina harului lui Dumnezeu
4. Pocăința și credința
5. Justificarea și regenerarea spirituală
6. Sfințirea și

C. 8. ECLESIOLOGIE: DOCTRINA DESPRE BISERICĂ

1. Doctrina despre preoția universală a creștinilor
2. Doctrina despre conducerea prin presbiteri și diaconi
3. Doctrina despre conducerea Bisericilor Creștine după Evanghelie
4. Actele de cult: Masa Domnului și Botezul

C. 9. ESCATOLOGIE: DOCTRINA DESPRE LUCRURILE DE PE URMĂ

1. Doctrina despre Mileniu
2. Doctrina despre revenirea Domnului Isus Hristos
3. Starea eternă

C. 10. ORIGINI ISTORICE ȘI TEOLOGICE: MIȘCAREA FRĂȚILOR ȘI BISERICILE CREȘTINE DUPĂ EVANGHELIE

1. Începuturile Mișcării Fraților
2. Dezvoltarea Mișcării Fraților în Marea Britanie, Elveția și Germania
3. Mișcarea Fraților din România - Creștinii după Evanghelie

Bibliografie la disciplinele de specialitate:

1. *** *Biblia*, traducerea Dumitru Cornilescu, ediția a III-a revizuită și adăugită, 2004
2. *** *Calea Credinței*, Revista Bisericii Creștine după Evanghelie din România
3. *** *Creștinul*, Revista Creștinilor după Evanghelie, București
4. *** *Mărturisirea de credință a Bisericii Creștine după Evanghelie din România*, București, 2011
5. Bunaciu, Ion & Otniel Bunaciu, *Explicarea doctrinelor biblice*, Editura Cartea Universitară, București, 2014.
6. *** *Despre Duhul Sfânt, Cultul Creștin după Evanghelie din Republica Socialistă România*, București, 1976 (autor nespecificat).
7. Erickson, Millard J., *Teologie creștină*, Editura Cartea Creștină, Oradea, 2004.
8. Kuen, Alfred, *Daruri pentru slujire*, Editions Emmaus, Geneve, 1992.
9. *Lecțiuni biblice*, Cultul Creștin după Evanghelie din Republica Socialistă România, București, 1977 (autor nespecificat).
10. Rusu, Elisei, *Conducerea Bisericii (Eclesiologie): Note de curs, Litografiat*, Institutul Teologic Timotheus, București, 1997.
11. Rusu, Ieremia, *Bazele biblice ale dogmaticii creștine după Evanghelie*, Editura Universitară, București, 2015.
12. Rusu, Ieremia, *Cine sunt creștinii după Evanghelie?*, Editura Didactică și Pedagogică R.A., București, 2011.
13. Ryrie, Charles C., *Teologie elementară*, BEE International, Dallas, TX, 1993.
14. Sproul, R.C., *Adevăruri esențiale ale credinței creștine*, Editura Alfa Omega, București, 2002.
15. Talpoș, Vasile, *Studiu introductiv în legea, istoria și poezia Vechiului Testament*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1999.
16. Thiessen, Henry Clarence, *Prelegeri de teologie sistematică*, Societatea Misionară.
17. Toma d'Aquino, *Summa Theologiae: Despre Dumnezeu*, Editura Științifică, București, 1977

Notă: Bibliografia pentru *disciplinele de specialitate* include *manualele de Religie Creștină după Evanghelie* cuprinse în *Catalogul manualelor școlare* valabile în învățământul preuniversitar, în anul școlar în care se susține examenul.

D. TEMATICA PENTRU DIDACTICA DISCIPLINEI ȘI METODICA PREDĂRII RELIGIEI

I. Religia ca disciplină de învățământ

1. Educația religioasă și finalitățile acesteia
2. Baza legislativă a predării religiei în școală

II. Dimensiunea educativ-formativă a predării religiei în școală.

III. Proiectarea, organizarea și desfășurarea activității didactice

1. Componentele curriculumului național: planuri-cadru (trunchi comun, curriculum diferențiat, curriculum la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală), programe școlare, manuale școlare, auxiliare curriculare; alți termeni de referință ai curriculumului național: arii curriculare, discipline, module
2. Proiectarea curriculumului la decizia școlii/ curriculum în dezvoltare locală de tipul: aprofundare/ extindere/ opțional ca disciplină nouă; modalități de analiză a nevoilor specifice ale elevilor, modalități de selectare a CDS, modalități de dezvoltare a unei programe de CDS, exemple posibile pentru domeniul educației religioase
3. Competențele predării-învățării-evaluării la disciplina religie. Competențe generale, competențe specifice. Operaționalizarea competențelor
4. Programa școlară: structura programei școlare, utilizarea programei în proiectarea și realizarea activităților didactice; relația dintre programa școlară și manualul școlar
5. Proiectarea activității didactice: planificare calendaristică, proiectarea unității de învățare, proiectarea de activități de învățare intra-, inter- și transdisciplinare
6. Lecția. Tipuri de lecție

IV. Principiile didactice generale. Principii didactice specifice predării religiei: principiul hristologic și principiul eclesiologic

V. Strategii didactice utilizate în procesul de predare-învățare-evaluare

1. Metode didactice: clasificare, caracterizare, metode de comunicare și asimilare a cunoștințelor/ metode de cunoaștere a realității religioase / metode fundamentate pe acțiune / metode moderne de predare – învățare / utilizarea metodelor centrate pe elev/ tehnicilor de învățare prin cooperare
2. Forme de organizare a activității didactice: caracterizare, clasificare
3. Forme de activitate extrașcolară specifice disciplinei religie și proiectarea acestora: cateheza, serbarea religioasă, vizitele și pelerinajele, expozițiile, cercurile pe disciplină, participarea la slujbele religioase
4. Mijloacele de învățământ utilizate în activitatea didactică: caracterizare, funcții, clasificare
5. Mijloace de învățământ specifice disciplinei religie: textul biblic, literatura religioasă, icoana, portretul, harta, mijloacele audio- vizuale, calculatorul etc
6. Utilizarea tehnologiei informației și comunicării, a platformelor educaționale și a softurilor în construirea unor medii active de instruire. Exemplificări pentru ora de religie

VI. Evaluarea procesului instructiv-educativ

1. Evaluarea de proces: obiective, caracterizare, funcții, tipologie. Specificul evaluării la ora de religie.
2. Metode de evaluare: caracterizare, tipologie.
3. Instrumente de evaluare: caracterizare, calități (validitate, fidelitate, obiectivitate și aplicabilitate).
4. Tipologia itemilor: definiție, clasificări, caracteristici, domenii de utilizare, reguli de proiectare, modalități de evaluare și de notare.
5. Elaborarea probelor scrise: proiectarea testului docimologic, matricea de specificații.
6. Metode și instrumente complementare de evaluare (referatul, proiectul, portofoliul, autoevaluarea, investigația, observarea sistematică a activității și comportamentului elevului).

VII. Consilierea și îndrumarea spirituală în cadrul educației religioase.

Notă: Bibliografia pentru didactica disciplinei de specialitate include planurile-cadru și programele școlare pentru disciplina religie valabile în anul școlar în care se susține examenul, disponibile pe site-ul <http://programe.ise.ro/Actuale/Programeinvigoare.aspx>

Bibliografie

1. BOLOCAN, Carmen-Maria, *Catehetica și Didactica Religiei. Interferențe și deosebiri*, Performantica, Iași, 2005
2. CUCOȘ Constantin, *Educația religioasă. Repere teoretice și metodice*, Polirom Iași 1999
3. TIMIȘ, Vasile, *Religia în școală. Valențe eclesiale, educaționale și sociale*, Presa Universitară Clujeană, Cluj-Napoca, 2004
4. PANOSCHI, Mihaela; LIȚOIU, Nicoleta; Pr. IORDĂCHESCU Nicolae, *Ghid de evaluare, Religie*, Aramis, București, 2001
5. ȘEBU, S., OPRÎȘ, M., OPRÎȘ, D., *Metodica predării religiei*, Ed. a II-a, Ed. Reîntregirea, Alba Iulia, 2017;
6. TIMIȘ, Vasile, *Evaluarea - factor de reglare și optimizare a educației religioase*, Renașterea, Cluj-Napoca, 2003
7. BOCOȘ, Mușata, *Instruire interactivă*, Polirom, 2013
8. CIOLAN, L., 2008, *Învățarea integrată-fundamente pentru un curriculum transdisciplinar*, Editura Polirom, Iași
9. CRISTEA, Sorin, *Dicționar de termeni pedagogici*, E.D.P., București, 1998
10. CUCOȘ, Constantin, *Pedagogie generală*, Ed. Polirom, Iași, 2000
11. PETRESCU, P., POP, V., 2007, *Transdisciplinaritatea – o nouă abordare a situațiilor de învățare*, Editura Didactică și Pedagogică, București
12. STOICA, Adrian (coord.), 2001, *Evaluarea curentă și examenele*, ProGnosis, București
13. CERGHIT, Ioan, *Metode de învățământ*, Editura Didactică și Pedagogică, București, 1980
14. Programul național de dezvoltare a competențelor de evaluare ale cadrelor didactice (DeCeE), CNCEIP, Editura Euro Standard, București, 2008.